

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תיק 62150/3

ב"ה

בבית הדין הרבני האזורי אשקלון

לפני כבוד הדיינים:

הרב ישי בוכריס, הרב שמעון לביא, הרב דניאל כ"ץ

המבקש: [REDACTED] (ע"י ב"כ עו"ד מיכאל זילברברג)

המבקשת: [REDACTED] (ע"י ב"כ עו"ד אבי טויזר)

הנדון: אישור הסכם גירושין

החלטה

בפני ביה"ד תביעת הבעל לשעבר לפרשנות ולאכיפת הסכם גירושין.

ב"כ האשה העלתה שאלה מקדמית של סמכות. ביה"ד הורה על הגשת נימוקים בקצרה וכדיון הוגדר היקף הסיכומים לא יותר מ-2 עמודים, וכעת משהוגשו הסיכומים ביה"ד נותן החלטתו.

נציין שלאחר הגשת הסיכומים הוסיף ב"כ האשה תגובה נוספת. ב"כ הבעל לשעבר ביקש שביה"ד לא יעיין בתגובה החורגת מהיקף הסיכומים, ביה"ד מקבל את הבקשה, החלטת ביה"ד על הגבלת מספר העמודים כללה בתוכה גם הודעה מלכתחילה שלא תתקבלנה טענות נוספות לעת עתה.

רקע כללי

הצדדים התגרשו ב- [REDACTED] לאחר שאושר להם הסכם גירושין בביה"ד ללא דיון בתוכן ההסכם.

הבעל לשעבר תבע את האשה בעניין אכיפת ההסכם בבית המשפט לענייני משפחה וב-3/2/16 ניתנה החלטה ע"י כב' השופטת רותם קודלר עיאה שהסמכות בתביעה נתונה לבית הדין הרבני שאישר את ההסכם.

לנוכח זאת פתח הבעל לשעבר באמצעות ב"כ תיק בבית הדין דנן.

טענות האשה

היות ולביה"ד אין סמכות מקורית בעניין אכיפת ופרשנות הסכם, ובפרט כאשר הסכם זה לא נידון בבית הדין וממילא אין כאן אפילו סמכות נמשכת, הרי שביה"ד אינו קונה סמכות זו, אלא בהסכמת הצדדים, וזו לא ניתנה.

בעניין החלטת כב' השופטת שיש להעביר את הטיפול בתיק לביה"ד הרבני, הטענה היא שלא הייתה זו החלטה מחייבת אלא רק הוראה למחיקת התיק ויש בידו של התובע לשוב ולפתוח את התיק. מלבד זאת מעיר ב"כ האשה שלא התקיים דיון של ממש ולא נשמעו טענות הצדדים בבית המשפט בעניין הסמכות.

טענות הבעל לשעבר

נכון הוא שמלכתחילה אין סמכות לביה"ד הרבני לעסוק בתביעה זו, אולם לאחר שהשופטת קבעה שהסמכות היא בידי ביה"ד הרבני הכלל השיפוטי שלאחר העברת התיק לבית משפט אחר "לא יעבירנו עוד", והמקום אליו הועבר התיק הוא מקום מנוחתו ושם יידון.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לדבריו פסיקת ביה"ד שתכפה שוב על השופטת את הטיפול בתיק לאחר שהכריעה שאינו בסמכותה אינו מתקבל על הדעת, ואף השארת התיק ללא סמכות שתכריע בעניינו הוא גם דבר בלתי סביר.

דיון והכרעה

לפנינו מקרה ייחודי. הצדדים מסכימים שעניין זה אינו בסמכותו הטבעית של ביה"ד. ומאידך גיסא, מכוח החלטה שיפוטית של בית המשפט למשפחה חוזר והתגלגל התיק לביה"ד הרבני.

נציין שהסכמת הצדדים על חוסר הסמכות במקרה זה אינה בהכרח נכונה. בפסק דינו של כב' הרב יצחק אושינסקי אב"ד חיפה בתיק 939124/4 נקבע שיש ששאלת אכיפת הסכם מובילה לקבלת סמכות לפרשנות:

עם זאת, אין חולק כי לבית הדין הרבני סמכות לתת החלטה, המבהירה את פסק הדין לגירושין, וכן לאכוף את ביצועו של הסכם הגירושין בדרך של מתן צו, על פי סעיף 6 (1) לפקודת בזיון בית המשפט, סמכות המוקנית גם לבית הדין מכוח סעיף 7א לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956, או, לפי הוראת סעיף 7ד לחוק זה, בדרך מינוי כונס נכסים לביצוע פסק הדין, כאשר מתעורר צורך מיוחד אשר נועד בעיקרו לביצוע פסק דין. משמע, אף שבית הדין סיים את מלאכתו בפסק הדין, חוזרת אליו סמכותו להידרש לגלגול מאוחר של הסכום, כל אימת שמתעורר צורך במינוי כונס נכסים.

במסגרת סמכות זו של בית הדין, אין לשלול אפשרות כי במהלך דיון באכיפת הסכם גירושין ואגב הליך עיקרי זה, פתוחה הדרך בפני ביה"ד, לפרש את ההסכם בהתאם לאומדנות הצדדים, כפי שהיא משתמעת מלשונו של ההסכם ומנסיבות העניין, כאשר נושא זה טפל לעניין העיקרי שלפני בית הדין (בג"ץ 8578/01 הנ"ל), וזאת לפי ההלכה כי "הטפל הולך אחר העיקר" (בג"ץ 17/51 שטינהרדט ואחי' נ' יו"ר וחברי בי"ד הרבנות, חיפה, ואחי' פ"ד ה 661, 664; א' רוזן-צבי, דיני המשפחה בישראל בין קודש לחול, 64 בהערה 62).

לפי גישה זו ייתכן שבמקרה זה קונה ביה"ד סמכותו בדין, אולם אין אנו צריכים לתת את דעתנו על כך מאחר שביה"ד סבור שהעברת התיק מבית המשפט לבית הדין מהווה אף היא הקנאת סמכות. ונפרט את הדברים.

ראשית עולה השאלה המעשית האם אכן ניתן לפתוח את התיק בשנית בבית המשפט למשפחה, בעניין זה נראה ברור שהוראת השופטת בסעיף 3 על מחיקת הנתבעת מהתיק ובסעיף 4 על סגירת התיק נראות על פניהן כבלתי הפיכות, וככל שהנתבעת הייתה מעוניינת להשיג על כך היה עליה להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי.

לנוכח זאת דחיית התביעה מביה"ד דגן תביא לכך שהיא לא תידון כלל.

בנוסף לכך ציין כ"כ הבעל לשעבר את החוק הקובע שהעברת התיק מהווה עילה לקניית הסמכות.

לטעמנו צודק כ"כ הבעל לשעבר בטענתו ונפרט את הדברים.

סעיף 79 לחוק בתי המשפט קובע:

"סעד בשל (א) מצא בית משפט שאין הוא יכול לדון בעניין שלפניו מחמת שאינו בסמכותו המקומית או העניינית, והוא בסמכותו של בית משפט או של בית דין אחר, רשאי הוא להעבירו לבית המשפט או לבית הדין האחר, והלה ידון בו כאילו הובא לפניו מלכתחילה, ורשאי הוא לדון בו מן השלב שאליו הגיע בית המשפט

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הקודם.

(ב) בית המשפט או בית הדין שאליו הועבר
ענין כאמור, לא יעבירו עוד".

בפסיקת בתי המשפט נקבע שלפי חוק זה ניתנת סמכות עניינית גם לגוף שלא היה בעל סמכות כזו לפני כן. כך הכריע בית משפט העליון בפסיקת: ע"א 145/58 קלקודה נ' אגד, פ"ד י"ג 260.
יפים לעניין זה דברי כב' השופט יצחק כהן סגן הנשיא ביהמ"ש המחוזי בחיפה (עש"א 4840-04-15 מבנים ניהול ואחזקה נ' אסתר בירנבאום ואח') אשר דן בעניין העברת תיק מבית המשפט למפקחת על רישום המקרקעין:

בשונה מעמדת באות כוח המשיבים, המבקשות לסייג את הלכת "קלקודה", פסק דין "קלקודה" הוא הלכה מחייבת, העומדת על תילה מאז ועד היום, ואין אני רשאים לסטות ממנה. על פי פסק הדין בעניין "קלקודה", משהועבר עניין לבית משפט או לבית דין, בית המשפט או בית הדין הנעבר, אינו רשאי להעביר את העניין פעם נוספת, ועליו לדון בו, גם אם בכך הוא נקלע למצב שבו עליו לדון בעניין, שבמצב דברים רגיל הוא אינו בסמכותו.

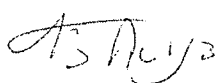
על כן, ועל יסוד הלכת "קלקודה", בהעברת התביעה לדיון בפני כב' המפקחת, קנתה כב' המפקחת סמכות לדון בתביעת המערערת, על כל ראשיה ועילותיה.

לנוכח זאת ביה"ד קובע שלפנינו מקרה חריג שביה"ד קונה סמכות בעקבות העברת התיק מבית המשפט.

יש לקבוע מועד לדיון לשמיעת טענות הצדדים.

מותר לפרסם את ההחלטה לאחר השמטת פרטים מזהים.

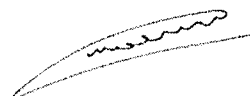
ניתן ביום ב' באלול התשע"ו (05/09/2016).

הרב דניאל כ"ץ

הרב שמעון לביא

הרב ישי בוכריס

העתק מתאים למקור

הרב אברהם פרץ, המזכיר הראשי

נחתם דיגיטלית ע"י הרב ישי בוכריס בתאריך 10:38 05/09/2016